

פרשת קורח

שעריה (של בית המקדש) אמרו שירה, אמרו: מי שיוציא השערים יוציא גם אותנו. לכך אמר אסף מזמור, שהוא ממשפחת בני קרח.

וכתב בספר "פדה נפשי", שנראה להמליץ בזה את הפסוק "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון יגעה" (תהלים צב, ג), שסופי התיבות של צדיק כתמר יפרח - **קרח**, ומדוע זרעו של קרח יפרח ויעלה מן האדמה? בגלל שה"ארז בלבנון" - שערי בית המקדש שנקרא 'לבנון' (גיטין נ:)- אף הוא "ישגה" ויעלה מן האדמה...

והנה, על המשל המובא במדרש - הקשה בספר 'אמרי יוסף', שאין המשל דומה למשל, שכן במשל - כדה של השפחה נפל לאותו באר שנפלך אליו כד שפחת המלך, אולם בני קרח הרי נבלעו באדמת **מדבר סיני**, ואילו שערי בית המקדש נבלעו באדמת **ירושלים**, וא"כ מדוע שמחו בני קרח כשראו ששערי בית המקדש טבעו בארץ?

ונראה ליישב זאת ע"פ דברי הגמ' (סנהדרין לז:): "מיום שפתחה הארץ את פיה וקיבלתו לדמו של הבל, שוב לא פתחה". ומיד מקשה הגמ': הרי במחלוקת קרח נאמר "ותפתח הארץ את פיה"? ותירצה הגמרא, "לרעה פתחה, לטובה לא פתחה".

בזה יבואר היטב המדרש: עד שלא ראו בני קרח שטבעו בארץ שערי בית המקדש, חשבו שהקיץ עליהם הקץ מפני שסברו שהארץ לא תפתח את פיה שוב לטובה, אך לאחר שראו שטבעו בארץ שערי ביהמ"ק מיד אמרו שירה, כיון שהבינו שכשם שהארץ תפתח את פיה לטובה בירושלים - כך תפתח את פיה לטובה במדבר סיני...

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל אֶהֱרֹן בְּאַרְצָם לֹא תִנְחַל וְחִלְקָ לֹא יִהְיֶה לָךְ בְּתוֹכָם... וְלִבְנֵי לִוֵּי הַנְּהַי נִתְּתִי כֹל מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל לְנִחְלָה חֶלֶף עֲבֹדַתְם אֲשֶׁר הֵם עֹבְדִים... כִּי אֶת מַעֲשֵׂר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִרְמֹזוּ לָהּ תְּרוּמָה נִתְּתִי לְלוֹיִם לְנִחְלָה עַל פִּנּוֹן אֲמַרְתִּי לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחַלוּ נִחְלָה" (יה, כ-כד).

פנינה משובבת נפש, הובאה כעדות שמיעה מפיו של הגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל, בעל 'אור שמח':

התורה לימדה אותנו כאן על ערכם ותפקידם של שבט לוי, עד כי בעת חלוקת הארץ לשבטים - לא ניתן לשבט לוי חלק כשאר השבטים. להם לא היה שדה או כרם לעבדם ולשמרם, כי על שבט לוי הוטל תפקיד קדוש ונעלה: עבודת הקודש, ועל בני שבט זה להתמסר לתפקיד רם זה, ולכן לא יכלו להתנחל כשאר שבטים ולעבוד האדמה. ובכדי לספק את צרכי הלויים, צייתה התורה לתת מעשר, וזה תמורת עבודתם במקדש, "חלף עבודתם".

אך הנה, נשים לב לנקודה מופלאה הנוגעת להיקף עבודתם של הלויים במקדש, וכמה זמן זה היה נדרש להם לעבוד עבודת הקודש. את זאת אנו לומדים מדברי הרמב"ם (פ"ג מהל' כלי מקדש ה"ט): 'שמאל הרואה ודוד המלך חילקו הלויים לארבעה ועשרים משמרות, ועובד משמר בכל שבת, וכל אנשי משמר מחלק אותם ראש המשמר לבתי אבות, וכל יום מימי השבת עובדים בו אנשים ידועים, וראשי האבות מחלקין אלו העובדים ביום שלהן איש איש על עבודתו'.

ולפי זה יוצא, שכל לוי ולוי עבד יום אחד מעשרים וארבעה שבועות, ומאחר ובשנה יש כחמישים שבועות בערך, נמצא שכל לוי עבד יומיים בשנה לערך.

ונפלא הדבר! כי אם כן, למה לא ינחלו הלויים נחלת שדה וכרם ויעבדו עבודת האדמה כשאר כל השבטים - כל ימות השנה - פחות יומיים, שבהם הם עובדים את עבודת הקודש במשמרתם? מדוע מגיע להם כל מעשר ישראל תמורת עבודה של יומיים בשנה בעבודת המקדש?

אלא - אמר ה'אור שמח' - למדנו מזה, שבכדי שהלוי יוכל לעבוד עבודת הקודש יומיים בשנה, עליו להתכונן כל השנה כולה! עשרים וארבעה שבועות עליו להכין את עצמו, להיטהר ולהתקדש, להזדכך ולהתרום, עד שיהיה ראוי ליום הגדול שבו יכנס למקדש לעבוד את עבודת הקודש, ולכן מגיע לו מעשר מכל תנובת השדה, חלף עבודתם במקדש.

כי לא רק יומיים בשנה עובד הלוי את עבודת הקודש, אלא כל אישיותו עובדת תמיד, תדיר, יום יום, את עבודת הקודש, ובדין הוא שיטול שכרו, ולא יתחלל לעבוד עבודת חולין, ה' הוא נחלתו! (ושלל לא יחסר)

"קראי מועד אנשי שם" (זו, ב).

מפרש רש"י: "קורח, שפיקח היה, מה ראה לשטות זו וכו'".
יש להבין, וכי אך על קורח התמיהה, הלא הרבה פיקחים היו שם במדבר, ומן הסתם חלק ממאתיים וחמישים ראשי סנהדראות שהצטרפו אליו היו פיקחים גדולים גם הם, לא פחות מקורח עצמו, ומדוע עליהם לא תמהו כך - שמאחר שפיקחים היו, מה ראו לשטות זה?

ועוד, צריך להבין מנין פשוט לרש"י שקורח היה פיקח, וכי היכן מצינו זאת?

ביאר רבי אברהם - בן הגר"ח - פלאגי זצ"ל, בספרו "אברהם אנוכי", ליישב את התמיהה על פי מה שאמרו חז"ל (פס"ז קורח ז, ג): קורח עשה סעודה למאתיים וחמישים ראשי הסנהדראות, כדי ליקח אותם בעצתו. ולפי זה מובן מדוע עליהם לא היתה תמיהה, מפני שלאחר שאכלו מסעודתו של קורח היו כבר משוחזים, והשוחז, כידוע 'מעוור עיני פיקחים', ולפיכך לגביהם אין שום תמיהה, כי פיקחותם פשוט נעלמה.

אך קורח שלא היה משוחז מסעודתו, נותר בפיקחותו, והיינו - בצלילות דעתו, וממילא לגביו מתעוררת התמיהה, מה ראה לשטות זו?

ולפי זה מובנת גם תגובתם של דתן ואבירם, כששלח משה רבינו לקרוא להם, **"העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה" (זו, יז).** הם הבינו כי בכוננת משה רבנו להזמין לסעודה גדולה כדי לשחדם, כפי שעשה קורח לראשי הסנהדראות, לפיכך אמרו לו: "העיני האנשים ההם תנקר", כלומר, וכי סבור אתה לנקר לנו את העיניים, כלומר לעוור אותנו עם השוחז שלך, כדי שלא נראה את מה שאנו רואים עתה ללא שוחז...

"ויקמו לפני משה" (זו, ב).

וכך דרשו חז"ל (נדרים טז:): "מאי דכתיב 'שמש ירח עמד זבולה' (חבקוק ג, יא)... מלמד שעלו שמש וירח מרקיע זבול ואמרו לפניו: רבונו של עולם, אם אתה עושה דין לבן עמרם - אנו מאירים, ואם לאו - אין אנו מאירין!".

ויש להבין, מדוע דוקא השמש והירח הם אלו שבאו להגנתו של משה? מדוע נתעברו על ריב לא להם?

ביאר רבינו יעקב ריישר זצ"ל, בחיבורו 'עיון יעקב' (על העין-יעקב): הדנה במשנה (סוטה א, ט) מבואר שיוסף זכה שמשו יתעסק בארונו, מפני שיוסף הוא היה הגדול שבאחיו, ומשה הוא הגדול שבישראל. ואולם מנין לנו שיוסף הוא הגדול שבאחיו? - על כך יוכיחו השמש והירח שהשתחוו ליוסף בחלומם אף על כי שהם החשובים שבכוכבים.

והנה טענת קורח ועדתו היתה "כי כל העדה כולם קדושים" ומשה אינו גדול יותר משאר העם. ולפי טענתו זו צריך לומר שאף יוסף אינו גדול משאר אחיו, וממילא גם השמש והירח אינם גדולים משאר הכוכבים ומכיון שהיתה כאן פגיעה בשמש והירח, לכן נזעקו מיד ובאו להגנתו של משה...

רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל ביאר באופן אחר, צח ונפלא: הדנה, מסופר בגמ' (חולין ס:): שכאשר ברא הקב"ה את השמש ואת הירח, בראם שווים, אמרה הלבנה לקב"ה: "אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד!" ואמר לה הקב"ה: "לכי ומעטי את עצמך".

ולפי זה יש לומר, שמשום כך קינאו השמש והירח למשה, שהרי מטרותו של קורח היתה שיהיה עוד מלך על ישראל לבד ממשה, הלא הוא קורח בעצמו, וא"כ נמצא שאפשר שיהיו שני מלכים בכתר אחד, וממילא יש לבטל את ההסכם שנועשה בין השמש והירח - שנתמעטה הלבנה, הואיל וגם היא יכולה להאיר כשמש! ולכן נתערבו השמש והירח במחלוקת קורח ועדתו.

"ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח" (זו, לב).

התוספות במסכת קידושין (דף לא:): מביאים מדרש נפלא:

"אסף אמר שירה על שטבעו בארץ שעריה (של בית המקדש), משל לשפחה שהלכה לשאוב מים מן הבאר, ונפל כדה לבאר והיתה מצטערת ובוכה, עד שבאתה שפחת המלך לשאוב ובידה כלי של זהב, ונפל אותו כלי שם. התחילה הראשונה לשורר ואמרה: 'עד עכשיו לא הייתי סבורה שיוציא שום אדם כדי שהוא של חרס מן הבאר - כי אינו נחשב, ועכשיו מי שיוציא אותו של זהב, יוציא כדי עמו'. כך בני קרח שהיו בלועים, כשראו שטבעו בארץ

סיפור מרתק הגיע למערכת העלון מפי הרב א. י. פ. שליט"א המתגורר בירושלים עיר הקודש.

היה זה לפני כשמונה עשרה שנים. הרב פ. נחת בעיר באקו, בירת אזרבייג'אן הגובלת עם אירן ותורכיה. באותה תקופה התנהלה מלחמת חורמה בין אזרבייג'אן לארמניה.

הרב פ. הוא יהודי המקפיד על קלה כבחמורה, ולוקח עימו לכל נסיעותיו את כל צרכי המצוות שאליהם נזקק יהודי שומר תורה ומצוות. הוא לא סומך על כשרות המוצרים המיוצרים במקומות הנידחים אליהם הוא מגיע. בנוסף לדברי המאכל שמכינה לו רעייתו למשך ימות השבוע, היא מכינה גם ערכה לשבת קודש, הכוללת שתי נרות, חבילת מצות ללחם משנה, קופסת שימורי דגים, ובקבוק המכיל יין משובח לקידוש ולהבדלה. את היין אם מקפידים להכניס בבקבוק פלסטיק ולא בבקבוק זכוכית, כדי למנוע את שביירתו בטטולי הדרכים.

הסממן היחיד שיהיה את בית המלון שבבאקו עם שאר בתי המלון שבעולם, היה המזגן הרושע שמשתדל מידי פעם לפלוט משב רוח צונן. על מקרה, פקס או מכשיר לשתיה קרה, איש לא חשב.

מתורגל ומיומן שלף הרב פ. את תכולת מזוודתו והניחה על השולחן, אך כאשר שלף את בקבוק היין מאמתחתו, הופתע לראות בידיו בקבוק העשוי מזכוכית שבירה ועדינה, כשבתוכו היין לקידוש ולהבדלה. בזהירות רבה הוא העמיד את היין בסמוך למזגן. החום באזרבייג'אן טיפס והגיע לארבעים ושלוש מעלות והאפשרות היחידה שנותרה בפניו לצנן את היין, היתה להניחו בפתח המזגן.

כשעתיים לפני רדת שבת המלכה על אזרבייג'אן, ניגש הרב פ. אל בקבוק היין היקר שלו כדי לפתוח את הפקק בטרם כניסת השבת, ו... הבקבוק חמק עבר מבין אצבעותיו כשהוא עושה את דרכו הישר אל רצפת החדר, ומתנפץ לרסיסים בקול רעש גדול.

לרגע אחד הייתה אונד עצות - מספר הרב פ. - וצער רב אפפני על כל כך אובד לקיים מצוות קידוש על היין. אך לפתע נזכרתי כי לפני כשעה, בדרכי לבית המלון, ראיתי באחת מסמטאות העיר רוכל מוסלמי מחזיק בידו ארגז ענבים שהגיעו מאירן, וביודעי שתושבי המקום לא ימהרו לקנות מוצרים יקרים כענבים, אמר לי לבי שהקב"ה הקדים רפואה למכה. השעון הורה שנותרה כשעה וחצי לפני שבת המלכה, אך לא זכרתי את מיקומו המדוייק של הרוכל בסמטאות העיר. למרות זאת מיהרתי העירה כשבלבי אני נושא תפילה, שהקב"ה ימציא לי את

אותו ארגז ענבים נכסף. ואכן, כעבור רבע שעה של שוטטות בסמטאות העיר, מצאתי את אותו מוסלמי וארגזו חצי מלא.

סיכמתי איתו על המחיר, ובעודי שוקל לידי את מספר הדולרים שבהם נקב, שמעתי קבוצת צעירים מתלחשת מאחורי גבי כשמדי פעם עולים גיחוכים קלים מתוך הקבוצה, ואחת מבנות הקבוצה צעקה לעברי את המילה "שלום". חשבתי שמדובר במוסלמים המעוניינים לעורר מהומה קטנה, וכיהודי בעל חזות יהודית בולטת החבוש במגבעת, זקן ופאות, השתדלתי לסיים את העסקה ולהסתלק מן המקום במהירות האפשרית.

אלא, שאותה בת אשר צעקה, לא הרפתה וקראה שוב "שלום שלום". הסתובבתי בדריכות ובהירות לעבר הקבוצה ושאלתי לרצונם, ולתדהמתי יצאה מתוך הקבוצה הנערה ואמרה לי: "אני יהודיה מישראל". כששאלתי למעשיה כאן, ענתה: "לפני שנתיים עליתי עם הורי ממדינה זו לישראל, והחלטתי לחזור לכאן כדי להינשא עם אחד משכני המוסלמים", והצביעה על הבית בו היא מתגוררת, במרחק לא רב. "נחרדתי" מספר הרב פ. "לשמעו שלפני יהודיה העומדת להתבולל ר"ל, והחלטתי להסתכן ולומר לה את שם המלון בו אני שוהה וביקשתי ממנה להגיע למלון בשבת אחר הצהריים לשיחה.

מיהרתי להסתלק מן המקום. בהגיעי אל המלון, סחטתי את הענבים לתוך קערה נקיה וכעבור מחצית השעה היו בידים כמות מיץ ענבים המספיקה לשתי כוסות קידוש ולהבדלה".

בליל שבת אחז הרב פ. בידו את כוס הקידוש, ובירך בחדווה ובהתרגשות "כי בנו בחרת ואותנו קידשת מכל העמים", ואכל בשמחה את לחמו.

שבת בצהרים. על דלת החדר התדפק שומר המלון, כשבפיו הודעה: "ממתניים לך למטה". בברית המועצות, הוא מסביר, נותרו בתקופה היא נוהלים רבים מתקופת השלטון הקומוניסטי, אחד מהם קובע שאורחים מוחזק למלון אינם רשאים להיכנס אליו.

ירדתי אל הכניסה, ולהפתעתי ולשמחתי ראיתי את אותה בת ישראל תועה. הרגשתי שלפני מצוות הצלת נפשות, ובליבי נשאתי תפילה אל הקב"ה שיתן בפי את המילים הנכונות להשיב בת ישראל אל חיק עמה. התחלתי מא' ב' של העם היהודי, מאברהם אבינו והנסיגות הרבים בהם עמד, ועד מעמד הר סיני וקבלת התורה על ידי משה רבינו. לאחר מכן עברתי להרצות בפניה על השכר והעונש המצפים

לכל יהודי בבוא יומו, כאשר יצטרך ליתן דין וחשבון על מעשיו. השיחה הסתיימה כעבור ארבע שעות, והנערה ביקשה את כרטיס הביקור שלי כדי שתוכל ליצור איתי קשר בבוא היום. אולם, הסברתי לנערה, שאחת המלאכות האסורות בשבת, היא טלטול מרשות לרשות, ואי אפשר שתצא פעולה חיובית על ידי פעולת איסור.

הנערה הסבירה שברשותה תיק וארנק שאותם היא מטלטלת ממילא, ופיסת הנייר הזו לא תוסיף ולא תגרע. אך אני לא הסכמתי לגרום לה תוספת איסור תורה, וחזרתי ושנית כי ממעשה של איסור לא ייצא לעולם דבר טוב".

כאמור, בתקופה בה התרחש המעשה, היתה אזרבייג'אן שרויה במלחמה עזה עם ארמניה, ובכל ערב, החל המעשה שבע, היה נוצר מוחלט שורר בכל העיר, אין יוצא ואין בא. לעצמו, הצליח הרב פ. לארגן כרטיס מעבר מיוחד שניתן לתיירים ואיתו אפשר היה לצאת לרחובות העיר גם בשעות העוצר. הרב פ. ממשיך ומספר כי מאחר ובמוצאי שבת הוא היה אמור לצאת את המדינה, הוא סיכם עם הנערה שיניח את כרטיס הביקור שלו במוצאי שבת תחת אבן בפתח המלון, והיא תגיע ביום ראשון בבוקר ותקח את כרטיס הביקור.

חלפו עברו להם שישה חודשים ובביתו של הרב פ. צילצל הטלפון. "שלום, אני שוב בישראל, מדברת ג..." היתה זו אותה נערה שעמדה להינשא למוסלמי. מסתבר, שיהודי נשאר יהודי. גם נערה זו שמעולם לא נתוועדה אל מקורות היהדות ושמן לחלוחית לא קרב אליה מעולם, די היה לה בשיחה בת ארבע שעות כדי לשנות את מהלך חייה מן הקצה אל הקצה. שבוע ימים התחבטה הנערה ונפשה לא ידעה מנות, ובסוף אותו שבוע נטשה את אזרבייג'אן ואת משפחת המוסלמי אליו עמדה להינשא, וחזרה לארץ הקודש!

היא חזרה כדי להישאר. היא חזרה כדי לשוב לכור מחצבתה. היא חזרה כדי להיות בת נאמנת לעם ישראל, לאותו עם שעמד בשעתו על הר סיני וקרא "נעשה ונשמע". היא חזרה!

עם הזמן המשיכה הנערה להתחזק בדרך ישראל סבא, וכעבור שלש שנים שוב זכה הרב פ. לברך בהתרגשות ברכת "בורא פרי הגפן" על כוס יין, הפעם תחת חופתה של אותה נערה שנישאה כדת משה וישראל לבחור ישיבה יקר השוקד על תלמודו.

פנינה לשבת בענייני הלכה ואגדה

מדוע בכל התורה לא מוזכר השם 'ירושלים'?

למרות מרכזיותה של ירושלים ברוחניות עם ישראל, השם 'ירושלים' אינו מופיע בתורתנו הקדושה. לעומת זאת, בנביאים וכתובים הוא מוזכר שש מאות שישים ושתיים פעמים ללא יו"ד - ירושלם - ועוד חמש פעמים עם יו"ד. מדוע באמת הוא כך?

לעומת זאת, בתורה כן מוזכרת ירושלים ברמז, בשמה המקוצר 'שלם'. בפרשת לך לך, כשאברהם חוזר מנצח ממלחמת שלושת המלכים, יוצא לקראתו מלכי צדק מלך שלם (בראשית יז, יח). אמנם כאן כתוב 'שלם' ולא 'ירושלים', אבל התרגום כבר מעמידנו על כך שהכוונה למלכי צדק מלכא דירושלם, שכן אדני צדק הוא מלך ירושלים (יהושע י, א. בעבר, נהגו מלכי ירושלים לקרוא לעצמם 'מלכי צדק', כמו שמלכי פלשתים קראו לעצמם 'אבימלך', וכמו שמלכי מצרים ענו כולם לשם 'פרעה').

הרמב"ם בספרו 'מורה נבוכים' (ח"ג פרק מה, במה"ל מוה"ק בעמ' תקלה) עומד על כך שהמקרא אינו מפרש את מקומם המדוייק של ירושלים והמקדש, אלא מתנסח בביטויים דוגמת 'המקום אשר יבחר ה''. לדעת הרמב"ם, אברהם אבינו ייחד את מקום העקידה להיות מקום המקדש העתידי, "ואין ספק אצלי גם כן שהמקום אשר ייחדו אברהם בבנואה היה ידוע אצל משה רבנו וצאל רבים, שאברהם ציוה אותם שיהיה זה בית עבודה". אם כך, נזקק הרמב"ם להשיב לשאלה הנ"ל, אם אכן משה רבנו הכיר את מיקומו המדוייק של המקדש, מדוע לא ציין זאת בתורה? הרמב"ם מציע שלוש תשובות לשאלה זו: שתיים מתוכן מתייחסות לאומות העולם, והשלישית - והיא העיקרית לדעתו - לעם ישראל.

לדבריו, לו התורה היתה מפרסמת את מקומו של ההר שבחר ה' לשבתו, והיו הגויים יודעים שהמקום הוא 'תכלית התורה', היו נלחמים על אותו הר כדי למנוע מישראל להחזיקו, בכדי שהם יחזיקו בו.

משולחנו של העורך

ומבאר הרמב"ם באופן נוסף, שהוא בכדי 'שלא יפסידוהו מי שהוא בידם עתה, וישחיתוהו ככל יכולתם', וזאת כדי למנוע מאיתנו להקים בו את בית המקדש, בו הוצבו הלוחות בהם נאמר: 'לא תעשה לך פסל כל תמונה' - בניגוד לאמונתם של הכנענים שהאשלים שהאמינו בפסילים ובדמויות שאין בהם רוח ונשמה.

הסיבה השלישית שמונה הרמב"ם, שהיא לדבריו הסיבה החזקה שבשלושתם: 'שלא יבקש כל שבט שתהיה ירושלים בנחלתו ולמשול בו, והיה נופל עליו מן המחלוקת והקטטה, כמו שנפל בבקשת ה'כהונה' [מחלוקת קורה ועדתו]". לכן לא כתבה התורה שם ירושלים במפורש אלא ברמזיה. ומוסיף עוד הרמב"ם, שמטעם זה בא הציווי האלוקי לבנות בית הבחירה רק לאחר 'הקמת מלך', עד שתהיה ההחלטה ביד אדם אחד, ותסור המחלוקת מישראל. עד כאן. והוא נפלא.

באופן אחר ביאר הגאון רבי חיים ב"ר בצלאל מפרדיבורג זצ"ל (בעל 'אגרת הטיול', אחיו של המהר"ל מפראג, חי לפני כ-450 שנה ונפטר בשנת השמ"ח) ב'ספר החיים' (ספר גאולה וישועה, פ"א, עמ' קנח בנד"מ), בהקדימו שמה שאמרו ז"ל בגמרא בכתובות (דף ק"י): 'כל הדר בחו"ל נעשה כמי שאין לו אלוקים ואילו עובד עבודה זרה', הוא רק על מי שקובע דירתו בחו"ל ומתערב עם הגויים, כדיבורו, מעשיו וכו', וכל מחשבתו היא ששם יהיה ביתו וקבורתו. אך מי שמצפה תמיד לגאולה וישועה ועינו וליבו שם כל הימים, חלילה שיהיה כעובד ע"ז, אדרבה מעלה עליו הכתוב כאילו דר ועומד בתוכה, כענין שאנו מחזירים פנינו למזרח ארץ ישראל בשעת התפילה ומכוונים ליבנו נגד ירושלים (בכיות ל), ונחשבים אנו כעומדים בה.

ומסיים, ש'מפני טעם זה לא נזכר ירושלים בפירוש בכל התורה, רק אמר אתם (דברים י"ב ה) 'אל המקום אשר יבחר ה'', לפי שכל מקום מוקטר ומוגש לשמו, והכל בכלל המקום אשר יבחר ה'. ובספרו 'באר מים חיים' (פרשת ראה שם) הביא עוד רבי חיים זצ"ל את ג' טעמי הרמב"ם הנ"ל.